

RAAD VAN DISCIPLINE

Beslissing in de zaak onder nummer van: 21-604/DH/RO

Beslissing van de Raad van Discipline in het ressort Den Haag van 14 maart 2022 in de zaak 21-604/DH/RO naar aanleiding van de klacht van:

1. (...)2. (...)3. (...)4. (...) International NV5. (...) International BV6. C(...) BV7. E(...) BV

klagersgemachtigde: (...)

over:

verweerstergemachtigde: mr. E. Wilke

1 VERLOOP VAN DE PROCEDURE 1.1 Op 15 juli 2020 hebben klagers bij de deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Rotterdam (hierna: de deken) een klacht ingediend over verweerster. 1.2 Op 5 juli 2021 heeft de raad het klachtdossier met kenmerk R 2021/47 edg/gh van de deken ontvangen. 1.3 De klacht is behandeld op de zitting van de raad van 31 januari 2022. Daarbij waren klagers 1, 2 en 3 en verweerster, bijgestaan door haar gemachtigde, aanwezig. 1.4 De raad heeft kennisgenomen van het in 1.2 genoemde klachtdossier en van de op de inventarislijst genoemde bijlagen 1 tot en met 43. De raad heeft verder kennisgenomen van:- de e-mail van 8 november 2021, met bijlagen, van de zijde van verweerster;- de e-mail van 8 november 2021, met bijlagen, van klager 1;- de e-mail van 18 januari 2022, met bijlagen, van verweerster;- de e-mail van 25 januari 2022, met bijlagen, van klager 1.

2 FEITEN 2.1 Voor de beoordeling van de klacht gaat de raad, gelet op het klachtdossier en de op de zitting afgelegde verklaringen, uit van de volgende feiten. 2.2 Verweerster heeft klager 1 op 27 februari 2018 een opdrachtbevestiging gestuurd. Uit het bericht blijkt dat deze ziet op een kwestie tussen klaagster 5 en (...) BV. 2.3 In of omstreeks augustus 2018 hebben drie ondernemingen, I(...) BV, (...) Holding BV en (...) BV (hierna: I cs), klagers gedagvaard. 2.4 In een e-mail van 27 augustus 2018 aan klagers 1, 2 en 3 heeft de secretaresse van verweerster, zakelijk weergegeven, de ontvangst van de dagvaarding bevestigd en betaling van een voorschot gevraagd. Zij heeft aan het slot van het bericht geschreven: "NB: in de dagvaarding zijn er 7 gedaagden vermeld. Ik ga ervan uit dat [verweerster] zich voor alle 7 gedaagden dient te stellen. Mocht dat niet het geval zijn, dan verneem ik dat graag van u." De zeven gedaagden zijn klagers in deze klachtzaak en verweerster heeft zich voor alle zeven gesteld. 2.5 Op 29 januari 2019 heeft verweerster aan klagers 1, 2 en 3 geschreven dat zij hen, zakelijk weergegeven, niet zal bijstaan op de zitting, tenzij klagers een borgstelling voor openstaande facturen afgeven. Verweerster heeft bij haar bericht door haar opgestelde borgstellingen gevoegd en klagers 1, 2 en 3 gevraagd of zij daarmee kunnen instemmen. Op 31 januari 2019 hebben klagers 1, 2 en 3 laten weten dat zij instemmen met het overeenkomen van een borgstelling, maar niet met enkele bepalingen die verweerster in de borgstellingsovereenkomsten heeft opgenomen. Op 1 februari 2019 heeft verweerster klagers 1, 2 en 3 individuele borgstellingen gestuurd. In het begeleidende bericht heeft

verweerster onder meer het volgende geschreven:“(...) Wat ik niet heb aangepast is dat jullie ieder van 1/3 van de vorderingen hoofdelijk aansprakelijk zijn. Ik ga er vooralsnog niet van uit dat dat het geval zal zijn, maar je zult begrijpen dat ik bij niet-betaling geen zin heb om achter jullie 3 aan te gaan. 3 x ingebrekestellingen, 3x dagvaardingen enz 2x extra kosten. Hoe jullie het intern oplossen is aan jullie, maar dat risico hoort niet bij mij te liggen. (...)”2.6 Op 3 februari 2019 heeft verweerster het volgende aan klagers 1, 2 en 3 geschreven:“Ondanks afspraken zie ik nog geen enkele getekende borgstelling in mijn mail. Ik heb vh weekend wel voor jullie moeten werken simpelweg omdat het teveel is om te doen één dag voor de zitting. [Klager 3] vertelde al dat hij al 8 uur bezig was met het eerste deel van de conclusie. Ik moet de zitting voorbereiden. Ik word hier echt simpel van. En ben dat éénrichtingsverkeer en achter jullie aanlopen meer dan zat. Ik zeg toe jullie ondanks openstaande facturen en ondanks dat ik niet meer wilde werken voor jullie zonder verdere betaling, toch bij te staan tijdens de zitting. Ik wens daarvoor zekerheid. Dat is akkoord en vervolgens komt dat niet....! Als ik morgenochtend 4 februari om 9 uur niet ALLE borgstellingen ondertekend in de mail heb, trek ik mij nog voor 10.00 uur als jullie advocaat terug. Dit is toch te gek voor woorden!”2.7 In het klachtdossier bevinden zich drie borgstellingsovereenkomsten. Deze staan op naam van klagers 1, 2 en 3. In de overeenkomsten verklaren klagers 1, 2 en 3 borg te staan voor, samengevat, openstaande facturen van verweerster.2.8 Op 19 februari 2019 heeft een comparitie van partijen plaatsgevonden in de procedure tussen klagers en I cs. Verweerster heeft klagers bijgestaan tijdens de comparitie. 2.9 Op 15 mei 2019 heeft de rechtbank een tussenvonnis gewezen in de in 2.3 bedoelde procedure. De rechtbank heeft klagers in het vonnis opdracht gegeven om een bepaalde stelling nader te onderbouwen. De rechtbank heeft daartoe het volgende overwogen in 7.3.4: “(...) ziet de rechtbank aanleiding om [klagers] de gelegenheid te geven alsnog bij akte uitleg te geven over de grondslagen voor de betalingen die optellen tot € 202.000,00. Uit die uitleg zal duidelijk moeten worden welke verbintenissen er aan de betalingen ten grondslag liggen en de rechtbank wijst er vast op dat algemene begrippen als "huren, lonen, onkosten" onvoldoende zijn. Bij de akte moeten de onderliggende stukken worden gevoegd, zoals de overeenkomsten of facturen die aan betalingen ten grondslag liggen. (...)”2.10 Bij e-mail van 17 mei 2019 aan klagers 1, 2 en 3 heeft verweerster het volgende geschreven over het tussenvonnis: “Bijgaand het (tussen)vonnishet vonnis is in jullie voordeel. Je moet alleen bewijzen dat de bedragen van I(...) cs zijn uitgegeven ten behoeve van de organisatie. Dat kunnen neem ik aan. Dus lijkt mij kat in het bakkie. Alleen veel werk voor jullie om alles te verzamelen. (...)”5. Bewijslast: (7.3.3) Met de producties 17 en 51 hebben I(...) voldoende aangetoond dat er € 314.300 naar [klaagster 6] is overgeboekt. Nu [klagers] dit onvoldoende heeft betwist staat deze geldstroom vast. Voor de rechter staat vast dat van de bij de notaris gestorte bedragen voor de aandelen € 202.000 bij [klager 6] terecht is gekomen (...) Van deze € 202.000 staat nog niet vast dat er sprake is van wegsluizen van gelden zoals I(...) stellen. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk worden wat aan de overboekingen ten grondslag heeft gelegen. De rechter vindt de omschrijvingen op de bankafschriften te algemeen. Zij vindt de stellingen van I(...) op dit punt ook niet erg specifiek en dus niet voldoende om nu toe te wijzen. De rechter vindt wel dat I(...) met het overleggen van productie 51 voldoende hebben opgeworpen om nu een bewijslast bij [klagers] neer te leggen. In die zin. [Klagers] wordt nu in de gelegenheid gesteld om te reageren op productie 51 (7.3.4) De achterliggende administratie ligt ook bij [klagers]).6. Wat moet [klagers] bewijzen/waar wil de rechter uitleg over hebben van

[klagers]? (7.3.4 en 7.3.5) De grondslag van de betalingen die optellen tot € 202.000. Uit die uitleg moet duidelijk blijken: • Welke verbintenissen er aan de betalingen ten grondslag liggen. • Dit moet worden bewezen door middel van bewijsstukken, zoals overeenkomsten, facturen, salarisstroken, huurovereenkomsten enz. • [Klagers] moet dit bij akte aan de rechtbank meedelen LET OP!! Als de bedragen niet goed zijn onderbouwd, dan zal de rechter I(...) in het gelijk stellen!!! De overeenkomsten zullen dan worden ontbonden en dan zullen de bedragen terugbetaald moeten worden! • Is de rechter van mening dat de bedragen goed zijn onderbouwd, dan zal I(...) hierop mogen reageren. Wat nu te doen door [klagers] Zoveel mogelijk bewijsstukken/overeenkomsten verzamelen van de betalingen die door [klaagster 6] ten behoeve van het concept van [klagers] zijn uitgegeven. Nu het om een geldbedrag gaat en niet is aan te geven welk deel van dit specifieke geldbedrag is besteed aan het concept, zou ik alles wat jullie kunnen vinden, overleggen. Dus ook van het meerdere van € 202.000. Ik denk hierbij onder andere aan: kosten concept. huurovereenkomsten filialen, arbeidsovereenkomsten. salarisstroken en bewijs salarisbetalingen, huurovereenkomst. bewijs huurbetalingen, makelaarskosten. kosten van deelnemingen enz. enz. Hou hierbij in de gaten dat de perioden op de bewijsstukken moeten kloppen met de perioden dat de bedragen aan [klaagster 6] zijn overgemaakt. Let er ook op dat alles duidelijk is onderbouwd.”2.11 Een e-mail van 2 juli 2019 om 11.48 uur van verweerster aan klagers 1, 2 en 3 gaat onder meer over achterstallige betalingen. Verweerster heeft verder geschreven dat: “(...) Ten vijfde heb niet meer van jullie ontvangen dan een excel bestand waarin een aantal zaken zijn genoemd. Dit is bij lange na niet voldoende bewijs om te voldoen aan de bewijslast die jullie door de rechtbank is opgelegd. Ik heb jullie al eerder aangegeven wat ik aan stukken nodig heb. Dus jouw opmerking De benodigde gegevens zijn inmiddels digitaal aangeleverd is niet juist. Die moet ik allemaal nog ontvangen. Jullie kunnen de kosten beperken door aan te leveren wat ik jullie vraag. Geen zoekplaatjes voor mij. Zaken die ik zo kan overnemen in de akte. Volgens mij zijn jullie daar de afgelopen weken mee aan de gang gegaan en hebben jullie stukken verzameld.”2.12 In een e-mail van 4 juli 2019 om 3.46 uur aan klagers 1, 2 en 3 heeft verweerster haar ongenoegen en irritatie tot uiting gebracht over het door klagers aangeleverde materiaal en de wijze waarop het is aangeleverd. Over de nader te onderbouwen feiten heeft verweerster het volgende geschreven: “(...) Bij email van 17 mei jl. heb ik jullie het tussenvonnissen in de bovengenoemde zaak toegestuurd. In die email heb ik jullie aangegeven wat [klagers] moet bewijzen. Ik heb aangegeven waar je aan moest denken en vooral dat je alles wat je als kosten voor het (...) concept (...) opvoert in [klaagster 6], moet kunnen bewijzen met bewijsstukken. Jullie moeten aantonen dat de door I(...) cs. gestorte bedragen die jullie hebben doorgestort naar [klaagster 6] en in [klaagster 6] zijn uitgegeven, daar als "werkkapitaal" is gebruikt, dus als kapitaal waarmee de vennootschap zijn doel (businessmodel/ business werkplan/ (...)) kan verwezenlijken. Daaronder vallen dus niet alleen de 8%-deelnemingen, maar alle bijkomende kosten, zoals leningen, fysieke vestigingen enz. De rechter is duidelijk in het vonnis. Hij wil alle uitgaven tot in ieder geval € 202.000 verantwoord zien en dus ook voorzien van bewijs. Hij heeft uitdrukkelijk gezegd geen ongenoegen te zullen nemen met enkele verwijzingen. (...)” Verweerster herhaalt vervolgens nog eens wat ze in haar bericht van 17 mei 2019 ook al schreef over dat wat klagers moeten aantonen en schrijft in niet mis te verstane bewoordingen dat ze nog lang niet voldoende informatie van klagers heeft ontvangen, om te kunnen voldoen aan de opdracht van de rechter. Verweerster vervolgt haar bericht met, zakelijk weergegeven, een uiteenzetting van de documenten die zij ontvangen heeft en van de talrijke vragen

die die stukken oproepen. Aan het slot van haar bericht heeft verweerster in 19 concrete punten opgesomd welke informatie zij nog van klagers wil ontvangen. Zij vraagt onder meer om gedetailleerde en gespecificeerde informatie over bankbetalingen, de grondslagen van deze betalingen en om een toelichting op bepaalde betalingen. 2.13 Op 5 en 6 juli 2019 volgt koortsachtig overleg tussen verweerster en klagers 1, 2 en 3 over de in te dienen akte. In haar bericht van (zaterdag) 6 juli 2019 om 23.43 uur heeft verweerster vervolgens onder meer geschreven:“(...) Voor een laatste maal verzoek ik jullie mij te voorzien van de juiste informatie, de grondslagen en de bewijsstukken. Zie de akte! (...)”2.14 In een e-mail van 7 juli 2019 aan klagers 1, 2 en 3 heeft verweerster gevraagd om, zakelijk weergegeven, nadere informatie voor de akte. Verweerster heeft gevraagd om beantwoording van concrete vragen en om ontvangst van stukken. Ook op 8 juli 2019 heeft verweerster nog gevraagd om aanvullende stukken voor de akte. Verweerster heeft uiteindelijk namens klagers de akte ingediend.2.15 Op 30 oktober 2019 heeft de rechtbank een eindvonnis gewezen in de tegen klagers ingestelde procedure. Zakelijk weergegeven zijn klagers in conventie in het ongelijk gesteld en hun vordering in reconventie is afgewezen. De rechtbank heeft onder meer geoordeeld dat klagers niet hebben voldaan aan de opdracht om nader te onderbouwen waaraan het bedrag van € 202.000,- is besteed. Volgens de rechtbank hebben klagers zich beroepen op overeenkomsten van voorfinanciering en van rekening-courant. Deze hebben zij echter niet overgelegd. De rechtbank heeft verder geoordeeld dat gelet op de stellingen van klagers mocht worden verwacht dat een overzicht van betalingen aan klager 6 overgelegd zou worden, met de grondslagen van die betalingen. Ook hieraan hebben klagers echter niet voldaan volgens de rechtbank. 2.16 Op 31 oktober 2019 heeft verweerster het vonnis naar klagers 1, 2 en 3 gestuurd, voorzien van een toelichting. 2.17 Op 4 november 2019 hebben klagers gereageerd en vragen gesteld naar aanleiding van het vonnis. 2.18 Op 19 november 2019 om 8.46 uur heeft klager 2 opnieuw gereageerd en, zakelijk weergegeven, gesteld dat verweerster het tussenvonnis verkeerd heeft geïnterpreteerd. 2.19 Klagers hebben hoger beroep ingesteld tegen de vonnissen van de rechtbank en worden daarbij bijgestaan door een opvolgend advocaat.2.20 Op 9 december 2019 hebben klagers bij verweerster een klacht ingediend over de wijze waarop zij de zaak van klagers behandeld heeft. 2.21 Op 11 december 2019 heeft verweerster het bericht beantwoord, echter zonder inhoudelijk te reageren op de klacht. Verweerster heeft aan het slot van haar antwoord geschreven dat klagers maar een klacht moeten indienen bij de deken en dat zij daarop zal reageren. 2.22 Bij e-mail van 9 januari 2020 aan klagers 1, 2 en 3 heeft verweerster geschreven dat zij, voor zij overgaat tot het “uitwinnen” van de (persoonlijke) borgstellingen en verdere incasso van de openstaande facturen”, nog een laatste poging doet om de zaak minnelijk af te sluiten. Verweerster doet klagers vervolgens een betalingsvoorstel. 2.23 Op 29 januari 2020 heeft mr. S, namens klagers een brief gestuurd aan verweerster. In deze brief heeft mr. S onder meer gevraagd om toezending van, zakelijk weergegeven, de met klagers gesloten overeenkomst van opdracht. Mr. S heeft er op gewezen dat verweerster met klagers een borgstellingsovereenkomst heeft gesloten en dat dat volgens hem in strijd is met de gedragsregels. Mr. S heeft uiteengezet dat klagers ontevreden zijn over de wijze waarop verweerster voor hen is opgetreden en dat zij daarom (voorlopig) niet bereid zijn om facturen te voldoen. Mr. S heeft verweerster gevraagd om op zijn brief te reageren. 2.24 Verweerster heeft op 5 februari 2020 om 9.01 uur gereageerd op de brief van mr. S. Zij heeft, zakelijk weergegeven, de klachten van klagers afgewezen en bezwaar gemaakt tegen het uitblijven van betaling van haar facturen. Mr. S heeft

dezelfde dag om 10.12 laten weten dat hij, zakelijk weergegeven, de reactie van verweerster te summier acht. Hij heeft verweerster gevraagd om toezending van de opdrachtbevestiging, de kantoorklachtregeling van haar kantoor, de borgstellingsakten en van eventuele correspondentie met de deken over die borgstelling. Op 2 maart 2020 heeft verweerster uitvoeriger gereageerd op de brief van mr. S van 29 januari 2020. 2.25 Verweerster heeft klagers op 15 april 2020 gedagvaard voor de kantonrechter. Strekking van de vordering is betaling van achterstallige declaraties. 2.26 Op 11 juni 2020 hebben klagers, bijgestaan door mrs. S en W een conclusie van antwoord in conventie tevens houdende conclusie van eis in reconventie ingediend. 2.27 Op 6 augustus 2021 heeft de rechtbank vonnis gewezen in de door verweerster tegen klagers ingestelde procedure. De vordering in conventie is (gedeeltelijk) toegewezen en de vordering in reconventie is afgewezen. Op 25 november 2021 hebben klagers 1, 2 en 3 hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van 6 augustus 2021.

3 KLACHT 3.1 De klacht houdt, zakelijk weergegeven, in dat verweerster tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld als bedoeld in artikel 46 Advocatenwet. Klagers verwijten verweerster het volgende. 1) Verweerster heeft het tussenvonniss verkeerd beoordeeld en de kwaliteit van haar diensten was ontoereikend. 2) Verweerster heeft de opdracht van klagers niet schriftelijk bevestigd. 3) Verweerster heeft fouten gemaakt in de civiele procedure. 4) Verweerster heeft klagers ten onrechte borgstellingen laten afgeven; dit is in strijd met de gedragsregels. 5) De klachtregeling van het kantoor staat niet op de website van het kantoor van verweerster. Toen mr. S vroeg om een afschrift van de klachtregeling, weigerde verweerster deze te verstrekken. 6) Verweerster heeft het dossier van klagers niet direct overgedragen aan de opvolgend advocaat. Verweerster heeft zich ten onrechte beroepen op een retentierecht. 3.2 De stellingen die klagers ter onderbouwing klacht naar voren hebben gebracht worden hierna, voor zover van belang, besproken.

4 VERWEER 4.1 Verweerster heeft tegen de klacht verweer gevoerd. De raad zal hierna, waar nodig, op het verweer ingaan.

5 BEOORDELING Toetsingskader 5.1 De onderdelen van de klacht zien in de kern alle op de kwaliteit van de door verweerster geleverde diensten. De raad neemt bij de beoordeling van de klacht daarom als uitgangspunt dat, gezien het bepaalde in artikel 46 Advocatenwet, de tuchtrechter mede tot taak heeft de kwaliteit van de dienstverlening te beoordelen indien daarover wordt geklaagd. Bij deze beoordeling geldt dat de tuchtrechter rekening houdt met de vrijheid die de advocaat heeft met betrekking tot de wijze waarop hij een zaak behandelt en met de keuzes waar de advocaat bij de behandeling van de zaak voor kan komen te staan. De vrijheid die de advocaat heeft met betrekking tot de wijze waarop hij een zaak behandelt en de keuzes waar hij voor kan komen te staan zijn niet onbeperkt, maar worden begrensd door de eisen die aan de advocaat als opdrachtnemer in de uitvoering van die opdracht mogen worden gesteld en die met zich brengen dat zijn werk dient te voldoen aan datgene wat binnen de beroepsgroep als professionele standaard geldt. Die professionele standaard veronderstelt een handelen met de zorgvuldigheid die van een redelijk bekwame en redelijk handelende advocaat in de gegeven omstandigheden mag worden verwacht (zie Hof van Discipline 5 februari 2018 ECLI:NL:TAHVD:2018:32). Daarbij wordt opgemerkt dat binnen de beroepsgroep wat betreft de vaktechnische kwaliteit geen sprake is van breed gedragen, schriftelijk vastgelegde professionele standaarden. De raad toetst daarom of verweerster heeft gehandeld met de zorgvuldigheid die van een redelijk bekwame en redelijke handelende advocaat in de gegeven omstandigheden mag worden verwacht. (HvD 3

april 2020, ECLI:NL:TAHVD:2020:80). Klachtonderdeel 1)5.2 Klagers stellen dat de analyse van verweerster van het tussenvonnissen een “evidente misslag” is. Verweerster heeft een essentiële bewijsopdracht over het hoofd gezien en/of de rechtbank verkeerd begrepen. Verweerster heeft bij klagers de indruk gewekt dat was voldaan aan de bewijsopdracht, maar vervolgens zijn klagers door de rechtbank in het ongelijk gesteld. 5.3 Verweerster heeft zich op het standpunt gesteld dat klachtonderdeel 1 prematuur is, omdat het gerechtshof nog niet heeft geoordeeld in hoger beroep. Dit verweer treft geen doel. Voor de beoordeling van de vraag of verweerster tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld, komt aan het oordeel van het gerechtshof over de onderliggende civiele kwestie geen doorslaggevende betekenis toe. Verweerster heeft verder weersproken dat zij het tussenvonnissen verkeerd heeft geïnterpreteerd. 5.4 De raad is van oordeel dat verweerster in haar e-mail aan klagers van 17 mei 2019, in het bijzonder in punten 5 en 6 van die e-mail, een adequate analyse heeft gegeven van het tussenvonnissen van de rechtbank en de aan klagers gegeven opdracht om de besteding van een bedrag van € 202.000,- nader te onderbouwen. Het uitgangspunt van verweerster dat de besteding van het bedrag moest worden onderbouwd aan de hand van overeenkomsten (grondslagen), maar ook aan de hand van betalingsinformatie (bonnetjes) volgt expliciet uit het tussenvonnissen. De rechtbank heeft immers geschreven dat algemene begrippen als huren, lonen en onkosten onvoldoende zijn. Verweerster heeft klagers in dat bericht van 17 mei 2019 naar het oordeel van de raad ook al voldoende concreet geïnstrueerd over de opdracht. Verweerster schrijft namelijk dat duidelijk moet worden welke verbintenissen aan de betalingen ten grondslag liggen en dat dit bewezen moet worden met bijvoorbeeld overeenkomsten, facturen, salarisstroken en huurovereenkomsten. In deze instructie vat verweerster de kern samen van de opdracht die de rechtbank aan klagers heeft gegeven. Uit de berichten van verweerster van begin juli 2019 blijkt duidelijk dat zij (naar haar inschatting) nog onvoldoende informatie heeft van klagers. Over wat volgens verweerster ontbreekt is zij voldoende duidelijk. 5.5 De raad is gelet op een en ander van oordeel dat de voor klagers teleurstellende eindbeslissing van 30 oktober 2019 niet te wijten is aan een ontoereikende analyse van het tussenvonnissen door verweerster en evenmin aan haar instructies over de door de rechtbank aan klagers gegeven opdracht. Klachtonderdeel 1 is in zoverre ongegrond. 5.6 Klagers hebben verder gesteld dat verweerster op 4 februari 2019 en op 4 juli 2019 van hen de jaarrekening van klaagster 4 heeft ontvangen. Deze had volgens klagers aan de rechtbank over gelegd moeten worden. Verweerster heeft niet weersproken dat zij de jaarrekening van klaagster 4 heeft ontvangen, zodat als vaststaand moet worden aangenomen dat verweerster over het stuk beschikte en het had kunnen over leggen. Dat zij dit niet heeft gedaan is naar het oordeel van de raad echter niet voorshands voldoende om vast te stellen dat verweerster onzorgvuldig of onbetamelijk heeft gehandeld. In de onderhavige klachtzaak is niet komen vast te staan dat het stuk cruciaal was in de procedure, en dat verweerster dat ook had moeten begrijpen. Althans, wat klagers met het stuk beoogden te bewijzen hebben zij kennelijk onvoldoende duidelijk kunnen maken aan verweerster. Verder is het de vraag of de rechtbank, die uitdrukkelijk had verzocht om gedetailleerde en gespecificeerde informatie over betalingen en de grondslagen daarvan, tot een ander eindoordeel was gekomen als zij de jaarrekening van klaagster 4 in het procesdossier zou hebben aangetroffen. Daar komt nog bij dat verweerster onweersproken heeft gesteld dat zij klagers heeft gevraagd wat hun bedoeling was met de jaarrekening, maar dat die vraag door klagers niet is beantwoord. Klachtonderdeel 1 is ook in zoverre ongegrond. 5.7 Klagers hebben

ook nog gesteld dat verweerster tegen het tussenvonnissen hoger beroep had moeten instellen en/of om een toelichting had moeten vragen aan de rechtbank waar het ging om het aandragen van bewijslast door klagers, alsmede op de motivatie van de rechtbank met betrekking tot het plegen van bedrog. Dat tussentijds hoger beroep niet als optie is overwogen door verweerster is niet onbegrijpelijk of onzorgvuldig; de opdracht van de rechtbank was immers voldoende duidelijk, en klagers en verweerster meenden dat daaraan probleemloos voldaan zou kunnen worden. Het tussenvonnissen gaf ook geen aanleiding voor aanvullende vragen, nog daargelaten of deze door de rechtbank beantwoord zouden zijn. Rechters plegen uitsluitend via hun vonnissen te spreken. Klachtonderdeel 1 is ook in zoverre ongegrond. 5.8

Verweerster is volgens klagers nalatig geweest in de procedure voorafgaand aan het tussenvonnissen. Verweerster heeft namelijk een derde bestuurder niet in vrijwaring opgeroepen, terwijl deze een evidente rol speelde in het geschil. Verweerster heeft aangevoerd dat het niet voor de hand lag om de derde bestuurder in vrijwaring op te roepen, omdat de verhouding met hem al op scherp stond en niet zonder meer duidelijk was of hij vertrouwelijke informatie had gedeeld. Volgens verweerster stond ook niet vast dat de rechtbank instemming zou geven voor de vrijwaring van de derde bestuurder. De raad is van oordeel dat klagers hun stelling dat verweerster op dit punt onzorgvuldig heeft gehandeld in het licht van het verweer onvoldoende feitelijk hebben onderbouwd. Klachtonderdeel 1 is in zoverre ongegrond. 5.9 Klagers hebben tot slot gesteld dat verweerster heeft verzuimd om met betrekking tot de beschuldigingen in het tussenvonnissen aan te voeren dat klagers door I cs niet in gebreke zijn gesteld. Verweerster heeft aangevoerd dat niet valt in te zien op welke grond het mogelijk ontbreken van ingebrekestellingen gevolgen had kunnen hebben voor het oordeel van de rechtbank dat onvoldoende gemotiveerd is betwist dat gelden zijn weggesluisd. Naar het oordeel van de raad hebben klagers hun verwijt op dit punt in het licht van het verweer onvoldoende feitelijk onderbouwd, zodat niet kan worden vastgesteld dat verweerster op dit punt onzorgvuldig is geweest. Klachtonderdeel 1 is ook in zoverre ongegrond. Klachtonderdeel 2) 5.10 Bij de onderbouwing van dit klachtonderdeel hebben klagers verwezen naar de brief van mr S. van 29 januari 2020 (zie 2.23) en naar randnummers 3.3 en 3.4 van de in 2.26 bedoelde conclusie van antwoord. In deze stukken staat, zakelijk weergegeven, dat verweerster de opdracht van klagers niet schriftelijk heeft bevestigd. 5.11 Verweerster heeft, zakelijk weergegeven, aangevoerd dat tussen haar en klagers een rechtsgeldige overeenkomst van opdracht tot stand is gekomen. Volgens verweerster is die opdracht op 27 augustus 2018 schriftelijk vastgelegd. 5.12 De raad stelt voorop dat de vraag of een rechtsgeldige overeenkomst van opdracht tot stand is gekomen niet ter beoordeling aan de tuchtrechter is, maar aan de civiele rechter. 5.13 De raad overweegt verder dat een advocaat zijn cliënt op de hoogte dient te brengen van belangrijke informatie, feiten en afspraken en dat dit ter voorkoming van misverstand, onzekerheid of geschil schriftelijk dient te gebeuren. Uit deze verplichting volgt dat een advocaat ook de gegeven opdracht schriftelijk dient te bevestigen. Dit heeft verweerster naar het oordeel van de raad niet gedaan. Verweerster heeft weliswaar een opdrachtbevestiging gestuurd in februari 2018, maar deze zag niet op haar werkzaamheden in het geschil dat uiteindelijk tot het vonnis van 30 oktober 2019 heeft geleid. Het ging in augustus 2018 om wat er aan die procedure vooraf ging en in dat stadium waren nog niet alle klagers betrokkene of partij in het geschil. Het verzoek van de zeven klagers aan verweerster om zich namens hen te stellen in de door I cs ingestelde procedure had voor verweerster aanleiding moeten zijn om de voorwaarden voor haar dienstverlening schriftelijk aan alle opdrachtgevers te

bevestigen. Dat zij dat heeft nagelaten heeft geleid tot, althans bijgedragen aan, debat tussen haar en klagers over de opdracht en de vraag wie de opdrachtgevers waren. De raad is dan ook van oordeel dat verweerster op dit punt onzorgvuldig heeft gehandeld en verklaart klachtonderdeel 2 gegrond. Klachtonderdeel 3) 5.14 De raad begrijpt dat dit onderdeel van de klacht gaat over de door verweerster bij dagvaarding van 15 april 2020 tegen klagers ingestelde incasso-procedure. Volgens klagers heeft verweerster verzuimd om in de dagvaarding de grondslag van de vordering te noemen en heeft zij ook niet gewezen op de borgstellingen. Verder zijn de gevorderde facturen en de specificaties daarvan niet bij de dagvaarding over gelegd. Klagers stellen verder dat verweerster zich heeft beroepen op algemene voorwaarden die niet op de overeenkomst van toepassing zijn. 5.15 De raad overweegt dat de verhouding tussen klagers en verweerster in het geschil waarop dit klachtonderdeel ziet, meebrengt dat – anders dan verweerster meent - klagers in dit klachtonderdeel ontvankelijk zijn. Het gaat immers om een procedure van een advocaat tegen voormalige cliënten. Deze verhouding waarbij de advocaat eerst naast de cliënt stond en vervolgens tegenover die cliënt, brengt naar het oordeel van de raad een extra zorgplicht met zich en klagers hebben belang bij dit klachtonderdeel. 5.16 Dat neemt niet weg dat de inhoud en aard van de verwijten die klagers verweerster hier maken alle onderwerpen zijn die uitsluitend ter beoordeling zijn aan de civiele rechter. De verwijten komen er in de kern immers op neer dat verweerster haar stellingen onvoldoende feitelijke en juridisch heeft onderbouwd en dat zij zich op standpunten stelt waarmee klagers het niet eens zijn. Het is niet aan de tuchtrechter om over deze onderwerpen te oordelen en klachtonderdeel 3 is daarom ongegrond.

Klachtonderdeel 4) 5.17 De raad stelt voorop dat het een advocaat niet is toegestaan om voor de betaling van zijn declaratie andere zekerheid te aanvaarden, dan een voorschot in geld, behoudens in bijzondere gevallen en dan slechts na overleg met de deken. Verweerster heeft in strijd met dit uitgangspunt borgstellingen doen overeenkomen met klagers en dit is ongeoorloofd en onbetamelijk. De raad rekent verweerster ook aan dat zij klagers met haar bericht van 3 februari 2019 fors onder druk heeft gezet om de borgstellingen te ondertekenen. De omstandigheid dat verweerster, voordat zij toekwam aan het invoeren van de borgstellingen, tot het inzicht kwam dat ze deze niet had mogen overeenkomen – terwijl haar dit mede op grond van vigerende tuchtrechtelijke jurisprudentie al lang bekend had moeten zijn - verontschuldigt haar niet. Klachtonderdeel 4 is gegrond. Klachtonderdeel 5) 5.18 Bij de onderbouwing van dit klachtonderdeel hebben klagers verwezen naar de brief van mr S. van 29 januari 2020 (2.23). 5.19 Verweerster heeft aangevoerd dat de kantoorklachtregeling tijdelijk niet op de website van haar kantoor stond toen de website werd vernieuwd. Het kantoor van verweerster beschikte wel steeds over een klachtregeling. 5.20 De raad heeft geen grond om te twifelen over de verklaring van verweerster dat haar kantoor over een klachtregeling beschikt, maar dat deze tijdelijk niet op de website gepubliceerd was. Dit is naar het oordeel van de raad echter niet jegens klagers onbetamelijk of onzorgvuldig en klachtonderdeel 5 is in zoverre ongegrond. Verweerster had echter wel op het eerste daartoe strekkende verzoek van de zijde van klagers de kantoorklachtregeling moeten verstrekken. Dat heeft zij niet gedaan. Evenmin heeft verweerster de klacht van klagers behandeld, althans laten behandelen, overeenkomstig die kantoorklachtregeling. Dit is naar het oordeel van de raad wel onzorgvuldig jegens klagers en klachtonderdeel 5 is in zoverre gegrond. Klachtonderdeel 6) 5.21 Volgens klagers heeft verweerster aanvankelijk het dossier niet aan de opvolgend advocaat willen geven. Klagers stellen dat verweerster op 15 november 2019 heeft geschreven dat zij geen toestemming geeft

voor overdracht/overname door een andere advocaat als niet alle openstaande facturen zijn betaald. Dat is volgens klagers in strijd met de gedragsregels. 5.22

Verweerster heeft aangevoerd dat de opvolgend advocaat van klagers haar nooit heeft gevraagd om toezending van het dossier. Kennelijk hebben klagers het dossier aan hun nieuwe advocaat overhandigd. Verweerster betwist dat zij "feitelijk een retentierecht heeft uitgeoefend". 5.23 De raad stelt op grond van het over en weer gestelde vast dat verweerster de proces- en andere stukken telkens aan klagers heeft verstrekt, zodat zij op het moment dat de opdracht aan verweerster eindigde konden beschikken over een volledig dossier. Daarnaast hebben klagers hun stelling dat de opvolgend advocaat verweerster heeft gevraagd om toezending van het dossier onvoldoende feitelijk onderbouwd. Klachtonderdeel 6 is daarom ongegrond.

6 MAATREGEL 6.1 Verweerster heeft, toen met klagers debat ontstond over de betaling van facturen, bij klagers aangedrongen op het overeenkomen van borgstellingen met klagers 1, 2 en 3. Dit is ongeoorloofd en de raad rekent het verweerster zwaar aan dat zij de op dit punt geldende regels niet kende, althans heeft genegeerd. Het op dit punt gegronde verwijt raakt aan de kernwaarde (financiële) integriteit. 6.2 Verweerster heeft verder nagelaten de opdracht van klagers schriftelijk vast te leggen. Dit verzuim heeft bijgedragen aan debat tussen haar en klagers over de opdracht en, in het bijzonder, de vraag wie precies opdrachtgevers waren. Verweerster heeft tot slot niet adequaat gereageerd op een door klagers bij haar kantoor ingediende klacht. Ook dat is onzorgvuldig. Beide verwijten raken naar het oordeel van de raad aan de kernwaarde kwaliteit. 6.3 De raad is van oordeel dat de maatregel van berisping passend is.

7 GRIFFIERECHT EN KOSTENVEROORDELING 7.1 Omdat de raad de klacht gedeeltelijk gegrond verklaart, moet verweerster op grond van artikel 46e lid 5 Advocatenwet het door klagers betaalde griffierecht van € 50,- aan hen vergoeden binnen vier weken nadat deze beslissing onherroepelijk is geworden. Klagers geven binnen twee weken na de datum van deze beslissing het rekeningnummer schriftelijk aan verweerster door. 7.2 Nu de raad een maatregel oplegt, zal de raad verweerster daarnaast op grond van artikel 48ac lid 1 Advocatenwet veroordelen in de volgende proceskosten: a) € 25,- reiskosten van klagers, b) € 750,- kosten van de Nederlandse Orde van Advocaten en c) € 500,- kosten van de Staat. 7.3 Verweerster moet het bedrag van € 25,- aan reiskosten binnen vier weken nadat deze beslissing onherroepelijk is geworden, betalen aan klagers. Klagers geven binnen twee weken na de datum van deze beslissing het rekeningnummer schriftelijk aan verweerster door. 7.4 Verweerster moet het bedrag van € 1.250,- (het totaal van de in 7.2 onder b en c genoemde kosten) binnen vier weken nadat deze beslissing onherroepelijk is geworden, overmaken naar rekeningnummer IBAN: NL85 INGB 0000 079000, BIC: INGBNL2A, Nederlandse Orde van Advocaten, Den Haag, onder vermelding van "kostenveroordeling raad van discipline" en het zaaknummer.

BESLISSING De raad van discipline:- verklaart klachtonderdelen 2 en 4 gegrond;- verklaart klachtonderdelen 1, 3 en 6 ongegrond;- verklaart klachtonderdeel 5 gedeeltelijk gegrond en gedeeltelijk ongegrond zoals overwogen in 5.20;- legt aan verweerster de maatregel van berisping op;- veroordeelt verweerster tot betaling van het griffierecht van € 50,- aan klagers;- veroordeelt verweerster tot betaling van de reiskosten van € 25,- aan klagster, op de manier en binnen de termijn als hiervóór bepaald in 7.3; - veroordeelt verweerster tot betaling van de proceskosten van € 1.250,- aan de Nederlandse Orde van Advocaten, op de manier en binnen de termijn als hiervóór bepaald in 7.4. Aldus beslist door mr. M.P.J.G. Göbbels, voorzitter, mrs.

M.G. van den Boogerd en P.J.E.M. Nuiten, leden, bijgestaan door mr. A. Tijs als griffier en uitgesproken in het openbaar op 14 maart 2022.